

Tieslietu ministrija

Brīvības bulvāris 36, Rīga, LV-1536; tālr.: 67036801, 67036716, 67036721; fakss: 67210823, 67285575;
e-pasts: pasts@tm.gov.lv; www.tm.gov.lv

Rīgā

01.02.2023 Nr. 1-17/356

Uz 30.12.2022 Nr. 202212/INIC651

Pēc pievienotā saraksta

*Par pašvaldību saistošajiem noteikumiem
administratīvās atbildības jomā*

Tieslietu ministrijā saņemta Latvijas Pašvaldību savienības 2022. gada 30. decembra vēstule Nr. 202212/INIC651, kurā lūgts: a) sagatavot rakstveida metodisku materiālu, kas pašvaldībām būtu jāņem vērā saistošajos noteikumos paredzot administratīvo atbildību – nosakot administratīvos pārkāpumus un par tiem piemērojamos administratīvos sodus; b) sadarbībā ar Latvijas Pašvaldību savienību īstenot semināru videokonferences, formātā; c) iepazīties ar Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas sagatavoto metodisko materiālu "Saistošo noteikumu paskaidrojuma raksts" un nepieciešamības gadījumā papildināt ar ieteikumiem, kas papildus būtu norādāms paskaidrojuma rakstā saistošajiem noteikumiem, kas paredz administratīvo atbildību.

Tieslietu ministrija 2023. gada 16. janvārī ir nosūtījusi vēstuli Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai un lūgusi skaidrot Pašvaldību likuma tiesību normas administratīvās atbildības jomā, kā arī izvērtēt ministrijas sagatavotā metodiskā materiāla "Saistošo noteikumu paskaidrojuma raksts" papildināšanu ar administratīvās atbildības kritērijiem. Savukārt attiecībā par to, kas pašvaldībām būtu jāņem vērā saistošajos noteikumos paredzot administratīvo atbildību, vēršam uzmanību uz minēto:

Tieslietu ministrija, iepazīstoties ar pašvaldību izdotajiem saistošajiem noteikumiem administratīvās atbildības jomā, ir konstatējusi vairāku tiesību normu neatbilstību augstāka juridiskā spēka normatīvajiem aktiem, tostarp Administratīvās atbildības likuma materiālajām un procesuālajām tiesību normām.

Tieslietu ministrija aicina pašvaldības ar īpašu rūpību iepazīties ar Administratīvās atbildības likuma regulējumu, nozaru regulējošajiem likumiem, kuros paredzēta administratīvā atbildība, kā arī Pašvaldību likumu un informāciju, kas pievienota likumprojekta "Pašvaldību likums" (Nr. 976/Lp13) anotācijā¹ par administratīvās atbildības noteikšanu pašvaldību līmenī un nodrošināt savu saistošo noteikumu precizēšanu.

Vienlaikus ievērojot, ka Pašvaldību likuma 64. panta pirmā daļa noteic, ka Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija veic pašvaldību darbību pārraudzību, tostarp

¹ Sk. likumprojekta "Pašvaldību likuma" Nr. 976/Lp13 anotāciju. Pieejama:

<https://titania.saeima.lv/LIVS13/SaeimaLIVS13.nsf/0/B6E6044742C8DEF8C2258699003FE189?OpenDocument>

nodrošina pašvaldību saistošo noteikumu administratīvās atbildības jomā tiesiskumu (Pašvaldību likuma 47. panta otrā daļa), lūdzam ministriju savas kompetences ietvaros novērst vēstulē minētās nepilnības.

Uzmanība ir īpaši jāpievērš turpmāk minētajiem aspektiem, bet ne tikai:

1. Administratīvās atbildības likuma 2. panta ceturtnā daļa noteic, ka pašvaldību dome ir tiesīga izdot saistošos noteikumus, paredzot administratīvo atbildību par to pārkāpšanu, likuma "Par pašvaldību" noteiktajos gadījumos. Likumu "Par pašvaldību" aizstājis Pašvaldību likums, kurš stājās spēkā 2023. gada 1. janvārī. Tiesības pašvaldības saistošajos noteikumos regulēt administratīvās sodīšanas jautājumus ir pakārtotas Pašvaldību likuma regulējumam. Pašvaldību likuma 45. panta pirmā un otrā daļa noteic jautājumu loku, kuros dome ir tiesīga izdot saistošos noteikumus, paredzot administratīvo atbildību par to pārkāpšanu, ja likumos nav noteikts citādi.

Vēršam uzmanību, ka izstrādājot administratīvās atbildības regulējumu, pašvaldībai ir jāpamato administratīvās atbildības noteikšanas nepieciešamība. Pirms noteikt jaunu vai pārvērtējot jau esošu administratīvās atbildības pamatu, būtu vispirms jāizvērtē un jāsniedz šādu kritēriju izvērtējums:

- 1) Administratīvā akta prioritātes principa ievērošanas iespējas. Uzsveram, ka administratīvajā procesā radies jautājums ir risināms ar administratīvā procesa līdzekļiem.² Piemēram, nedrīkst paredzēt administratīvo atbildību par tirdzniecības atļaujā (administratīvajā aktā) noteikto prasību pārkāpšanu.³
- 2) Sabiedriskās kārtības mērķa sasniegšanas efektivitāte jeb vai administratīvais sods spēs mazināt konstatēto problēmsituāciju skaitu, apmēru un izplatību sabiedrībā, kā arī, vai ar administratīvā pārkāpuma procesā esošajiem līdzekļiem būs iespējams šādas situācijas konstatēt, izmeklēt un pierādīt.⁴ Piemēram, administratīvās atbildības noteikšana par pelnu kaisīšanu no māju balkoniem, ievērojot, ka apgrūtināta procesuālo darbību veikšana un likumpārkāpumu pārtraukšana personas īpašumā.⁵
- 3) Problēmsituācijas attiecināmība uz publiski tiesiskajām attiecībām, proti, administratīvā atbildība var tikt paredzēta, ja pārkāpums var skart ievērojamu sabiedrības daļu. Administratīvās atbildības regulējums nav paredzēts civiltiesisku strīdu risināšanai. Piemēram, par īpašnieku savstarpējām attiecībām daudzdzīvokļu namos (daudzdzīvokļu dzīvojamo māju koplietošanas telpu piegružošana ar sīkiem sadzīves atkritumiem).⁶
- 4) Problēmsituācijas bīstamība un kaitīgums, proti, vai iespējamais pārkāpums var aizskart sabiedriskās intereses tādā mērā, ka nepieciešams paredzēt administratīvo atbildību par to. Piemēram, administratīvā atbildība par veļas izkārsanu uz balkona.⁷
- 5) Aizliegums paredzēt administratīvos sodus par administratīvā akta labprātīgu neizpildīšanu.⁸

² Danovskis E. Administratīvās atbildības likuma pamatnoteikumu svarīgākās nostādnes. Grām.: Satversmē nostiprināto vērtību aizsardzība: dažādu tiesību nozaru perspektīva. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2019, 466. lpp.

³ Piemēram, Rīgas domes 2021. gada 28. aprīļa saistošo noteikumu Nr. 43 "Par kārtību, kādā tiek saskaņota un organizēta ielu tirdzniecība" 86. punkts. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/322921#p86>.

⁴ Autoru kolektīvs. E. Danovska un G. Kūtra zinātniskajā redakcijā. Administratīvo pārkāpumu tiesības. Administratīvās atbildības likuma skaidrojumi. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2020, 55. lpp.

⁵ Piemēram, Rēzeknes pilsētas domes 2020. gada 18. jūnija saistošo noteikumu Nr. 22 "Sabiedriskās kārtības noteikumi Rēzeknē" 12. punkts. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/316248#p12>.

⁶ Piemēram, Rēzeknes pilsētas domes 2020. gada 18. jūnija saistošo noteikumu Nr. 22 "Sabiedriskās kārtības noteikumi Rēzeknē" 8. punkts. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/316248#p8>.

⁷ Piemēram, Ventpils pilsētas domes 2012. gada 2. marta saistošo noteikumu Nr. 8 "Ventpils pilsētas sabiedriskās kārtības noteikumi" 32. punkts. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/246799#p32>.

⁸ Sk. Informatīvais ziņojums "Nozaru administratīvo pārkāpumu kodifikācijas ieviešanas sistēmas īstenošana". Pieejams: <http://tap.mk.gov.lv/>.

- 6) Paredzētā administratīvā pārkāpuma sastāva elementi (darbība vai bezdarbība, par kuru paredzēta administratīvā atbildība). Tiesību normā jābūt ietvertām skaidrām darbības vai bezdarbības izpausmēm par kurām personu paredzēts sodīt.
- 7) Korospondējošās tiesību normas jeb normatīvā tiesību akta vienības, par kura regulējuma neīstenošanu ir noteikta administratīvā atbildība.
- 8) Soda veida un apmēra izvēles pamatojums.
- 9) Kompetentās iestādes, kuras piemēros sodus, izvēles apsvērumi.
- 10) Paredzēto administratīvo pārkāpumu sastāvu izvērtējums citu normatīvo aktu, kas noteic administratīvo atbildību vai kriminālatbildību attiecīgajā jomā, kontekstā.

2. Priekšnoteikums, lai pašvaldība varētu noteikt administratīvo atbildību par pašvaldību saistošo noteikumu pārkāpšanu, ir iekļauts Pašvaldību likuma 45. panta pirmajā un otrajā daļā esošajā norādē "ja likumos nav noteikts citādi". Neskatoties uz to ir konstatējami pašvaldību saistošie noteikumi, kuros paredzēta administratīvā atbildība par pārkāpumiem, kas paredzēti attiecīgo nozaru regulējošajos likumos. Piemēram:

- *Pašvaldības nedrīkst paredzēt administratīvo atbildību par dzīvnieku labturības prasību pārkāpšanu. Administratīvo atbildību par to jau paredz Dzīvnieku aizsardzības likuma 57. pants.⁹*
- *Pašvaldības nedrīkst paredzēt administratīvo atbildību par pārkāpumiem kāpu zonā. Administratīvo atbildību par to jau paredz Aizsargjoslu likuma 66.¹ pants.¹⁰*
- *Pašvaldības nedrīkst paredzēt administratīvo atbildību par pārkāpumiem, kas saistīti ar piesārņojošu darbību, piemēram, atkritumu izmešanu, ¹¹ ūdens piesārņošanu.¹² Administratīvo atbildību par to jau paredz Atkritumu apsaimniekošanas likuma IX nodaļa, likuma "Par piesārņojumu" XII nodaļa un Ūdens apsaimniekošanas likuma IX nodaļa.*
- *Pašvaldības nedrīkst paredzēt administratīvo atbildību par bērna atstāšanu bez uzraudzības. Administratīvā atbildība par to jau paredzēta Bērnu tiesību aizsardzības likuma 83. pantā.¹³*
- *Pašvaldības nedrīkst paredzēt administratīvo atbildību par drošības prasību neievērošanu attiecībā uz bērna atrašanos publiskas izklaides, sporta vai atpūtas vietā. Administratīvā atbildība par to jau paredzēta Bērnu tiesību aizsardzības likuma 86. pantā.¹⁴*
- *Pašvaldības nedrīkst paredzēt administratīvo atbildību par bērna, kurš nav sasniedzis 16 gadu vecumu, atrašanos publiskā vietā nakts laikā bez pilngadīgas personas, kura atbildība par bērna uzraudzību, klātbūtnes. Administratīvā atbildība par to jau paredzēta Bērnu tiesību aizsardzības likuma 87. pantā.¹⁵*

⁹ Piemēram, Tukuma novada domes 2022. gada 25. maija saistošo noteikumu Nr. 41 "Par mājas (istabas) dzīvnieku turēšanu Tukuma novadā" 6. punkts. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/334406#p6>.

¹⁰ Piemēram, Liepājas pilsētas domes 2018. gada 19. aprīļa saistošo noteikumu Nr. 8 "Liepājas pilsētas pludmales un peldvietu lietošanas noteikumi" 6. punkts. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/299029#p6>

¹¹ Augšdaugavas novada domes 2022. gada 24. februāra saistošo noteikumu Nr. 34 "Par sabiedrisko kārtību Augšdaugavas novadā" 3.¹ punkts. Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/332363#p3_1.

¹² Piemēram, Valmieras novada domes 2022. gada 28. jūlija saistošo noteikumu Nr. 61 "Par sabiedrisko kārtību Valmieras novadā" 17. punkts. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/337032#p17>.

¹³ Piemēram, Augšdaugavas novada domes 2022. gada 24. februāra saistošo noteikumu Nr. 34 "Par sabiedrisko kārtību Augšdaugavas novadā" 3.¹ punkts. Pieejams: https://likumi.lv/ta/id/332363#p3_1

¹⁴ Valmieras novada domes 2022. gada 28. jūlija saistošo noteikumu Nr. 61 "Par sabiedrisko kārtību Valmieras novadā" 21. punkts. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/337032#p21>.

¹⁵ Piemēram, Rīgas domes 2007. gada 19. jūnija saistošo noteikumu Nr. 80 "Sabiedriskās kārtības noteikumi Rīgā" 18. punkts. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/160837#p18> un Valmieras novada domes 2022. gada 28. jūlija saistošo noteikumu Nr. 61 "Par sabiedrisko kārtību Valmieras novadā" 20. punkts. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/337032#p20>, un Jelgavas pilsētas domes 2010. gada 23. septembra saistošo noteikumu Nr. 10-15 "Jelgavas pilsētas sabiedriskās kārtības noteikumi" 13. punkts. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/220861#p13>.

Vēršam uzmanību, ka, ja pašvaldību saistošajos noteikumos iekļauj normas, kuras dublē likumā vai Ministru kabineta noteikumos ietvertu regulējumu, šīs pašvaldību saistošo noteikumu normas pārkāpj deleģējuma robežas un ir prettiesiskas. Attiecīgi pašvaldībai izvērtējot administratīvās atbildības noteikšanas pamatu būtu jāvērtē, vai likumā jau ir paredzēts "ar administratīvo atbildību aizsargājams objekts". Tādā gadījumā pašvaldībai nav tiesību attiecīgajā jautājumā paredzēt administratīvo atbildību, "pat ja likumā un saistošajos noteikumos paredzētie pārkāpumu sastāvi pārklājas tikai daļēji.¹⁶ Minētais aizliegums attiecas arī uz rīcību, par kādu likumā jau ir paredzēta kriminālatbildība.

3. Pašvaldībām ir jāaturas no administratīvās atbildības noteikšanas ne tikai gadījumos, kad minētais pārkāpums paredzēts attiecīgo nozaru regulējošajos likumos, bet arī tad, kad likumdevējs apzināti ir atteicies paredzēt administratīvo atbildību kādā jautājumā. Piemēram, likumdevējs par normatīvo aktu pienākumu nepildīšanu kādā jomā paredzējis izmantot alternatīvus līdzekļus - administratīvā akta un tā nosacījumu (uzdevumu) piespiedu izpildi (piemēram, piespiedu naudu vai aizvietotājizpildi).

- *Likumdevējs apzināti ir atteicies no administratīvās atbildības noteikšanas par pārkāpumiem, kas saistīti ar Veterinārmedicīnas likuma 59. panta 17. punktā noteikto pienākumu nodrošināt, lai suns līdz četru mēnešu vecumam ir apzīmēts ar mikroshēmu. Ja suņa īpašnieks vai turētājs šo pienākumu neizpilda, tam var uzlikt piespiedu naudu saskaņā ar Administratīvā procesa likumu.¹⁷*

4. Pašvaldībām ir jāaturas arī no citu augstāka juridiskā spēka normatīvo aktu dublēšanas saistošajos noteikumos, tostarp Administratīvās atbildības likuma tiesību normu pārrakstīšanas.¹⁸ Piemēram:

- *Administratīvās atbildības likuma 25. pants noteic, ka administratīvā soda piemērošana neatbrīvo sodīto personu no tā pienākuma izpildīšanas, par kura nepildīšanu piemērots administratīvais sods. Attiecīgi minētais regulējums (un citas augstāka juridiskā spēka normatīvo aktu tiesību normas) nedrīkst tikt dublēts pašvaldību saistošajos noteikumos.¹⁹*

5. No likumības principa izriet, ka normatīvais akts nedrīkst saturēt pārlieku neskaidras tiesību normas. Attiecīgi saistošo noteikumu punktā, kas paredz noteikt administratīvo atbildību, ir jābūt ietvertām skaidrām darbības vai bezdarbības izpaušmēm par kurām personu paredzēts sodīt. Ir pietiekoši, ja persona no attiecīgā normas formulējuma var secināt, kāda rīcība veidos viņa atbildību.²⁰ Attiecīgi administratīvās atbildības jomā nav atbalstāma blanketu tiesību normu (tiesību normu, kas neformulē patstāvīgu pārkāpumu, bet atsauc uz citām noteikumu normām), ciktāl tās skaidri neļauj saskatīt, uz ko attiecas norāde un kādā mērā tā attiecas uz atbildības piemērošanas nosacījumiem, veidošana. Gadījumā, kad pārkāpumu ir iespējams definēt, tiesību

¹⁶ Autoru kolektīvs. E. Danovska un G. Kūtra zinātniskajā redakcijā. Administratīvo pārkāpumu tiesības. Administratīvās atbildības likuma skaidrojumi. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2020, 69., 70. lpp.

¹⁷ Skat., piemēram, Tukuma novada domes 2022. gada 25. maija saistošo noteikumu Nr. 41 "Par mājas (istabas) dzīvnieku turēšanu Tukuma novadā" 5. punktu. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/334406#p5> un "Mājas (istabas) dzīvnieka apzīmēšanas un reģistrācijas kārtība." Pieejams: <https://www.zm.gov.lv/veterinarija/jaunumi/majas-istabas-dzivnieka-apzimesanas-un-registracijas-kartiba?id=13112>

¹⁸ Sk. kopsakarā ar vēstules 2. punktu.

¹⁹ Piemēram, Liepājas pilsētas domes 2017. gada 13. jūlija saistošo noteikumu Nr. 12 "Par sabiedrisko ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanas un lietošanas kārtību Liepājas pilsētā" 86. punkts. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/293697#p86>.

²⁰ Leja M. Krimināltiesību aktuālie jautājumi un to risinājumi Latvijā, Austrijā, Šveicē, Vācijā. Noziedzīga nodarījuma uzbūve; cēloņsakarība; vaina; krimināltiesību normu interpretācija un spēks laikā. I daļa. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2019, 79. lpp.

normas izdevējam ir pienākums pieņemt tādas normas, kurās ir skaidri definēti priekšnoteikumi personas sodīšanai. Piemēram:

- *Nav atbalstāma administratīvo pārkāpumu sastāvu veidošana, atsaucoties tikai uz saistošo noteikumu punktiem vai pat veselām nodaļām, neidentificējot darbības vai bezdarbības izpausmes par kurām personu paredzēts sodīt.*²¹

6. Veidojot administratīvo pārkāpumu sastāvus, uzmanība pievēršama arī juridiskās tehnikas prasību ievērošanai atbilstoši pieņemtajai likumdevēja praksei administratīvās atbildības jomā, kā arī Administratīvās atbildības likumā nostiprinātajai terminaloģijai. Piemēram:

- *Naudas soda vienības sankcijā norāda vārdiem, nevis cipariem.*
- *Saskaņā ar Administratīvās atbildības likumu sodus "piemēro", nevis "izsaka" vai "uzliek".*²²
- *Administratīvās atbildības reformas rezultātā tika atzīts, ka vainas formām administratīvo pārkāpumu tiesībās nav praktiskas nozīmes. Tas nozīmē, ka tiesību normā, kas paredz administratīvo atbildību, nav paredzēta tāda tiesiskā sastāva pazīme kā tiešs nodoms vai neuzmanība, tāpat arī piemērojamais sods nav atkarīgs no vainas formas. Attiecīgi saistošajos noteikumos nav lietojams arī termins "vainīgā persona".*²³

7. Pašvaldību likuma 45. panta pirmā un otrā daļa noteic jautājumu loku, kuros dome ir tiesīga izdot saistošos noteikumus, paredzot administratīvo atbildību par to pārkāpšanu, ja likumos nav noteikts citādi. Kā viena no šādām jomām ir sabiedriskās kārtības nodrošināšana publiskās vietās. Tomēr pašvaldības nevarētu regulēt jautājumus, kas attiecas uz valsts sabiedrisko kārtību, sabiedrības interesēm un drošību kopumā. Tas nozīmē, ka katrā konkrētajā gadījumā pašvaldības saistošajos noteikumos paredzētā rīcība, kas vērsta uz sabiedriskās kārtības jomā ietilpstošas tiesiskās intereses aizsardzību, analizējama kopsakarā ar nozaru likumos esošo regulējumu.²⁴

Vēršam uzmanību, ka sabiedriskās kārtības jomu regulē Administratīvo sodu likums par pārkāpumiem pārvaldes, sabiedriskās kārtības un valsts valodas lietošanas jomā, kurā noteikta atbildība par tādiem pārkāpumiem sabiedriskās kārtības jomā kā, piemēram, aizlieguma atrasties uz ūdenstilpes ledus pārkāpšana²⁵ (9. pants), alkoholisko dzērienu vai citu apreibinošo vielu lietošana publiskā vietā vai atrašanās publiskā vietā reibuma stāvoklī²⁶ (10. pants), sīkais

²¹ Piemēram, Rīgas domes 2015. gada 28. aprīļa saistošo noteikumu Nr. 145 "Rīgas valstspilsētas pašvaldības kapsētu darbības un uzturēšanas saistošie noteikumi" 63. punkts. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/273734#p63> un Tukuma novada domes 2022. gada 25. maija saistošo noteikumu Nr. 41 "Par mājas (istabas) dzīvnieku turēšanu Tukuma novadā" 14. punkts. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/334406#p14>.

²² Piemēram, Ventspils pilsētas domes 2012. gada 2. marta saistošo noteikumu Nr. 8 "Ventspils pilsētas sabiedriskās kārtības noteikumi" 14. punkts. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/246799#p14>.

²³ Piemēram, Rīgas domes 2007. gada 19. jūnija saistošo noteikumu Nr. 80 "Sabiedriskās kārtības noteikumi Rīgā" 16. punkts. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/160837#p16> un Rēzeknes pilsētas domes 2020. gada 18. jūnija saistošo noteikumu Nr. 22 "Sabiedriskās kārtības noteikumi Rēzeknē" 16. punkts. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/316248#p16>.

²⁴ Autoru kolektīvs. E. Danovska un G. Kūtra zinātniskajā redakcijā. Administratīvo pārkāpumu tiesības. Administratīvās atbildības likuma skaidrojumi. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2020, 74. lpp

²⁵ Piemēram, Rīgas domes 2007. gada 19. jūnija saistošo noteikumu Nr. 80 "Sabiedriskās kārtības noteikumi Rīgā" 11. punkts. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/160837#p11> un Valmieras novada domes 2022. gada 28. jūlija saistošo noteikumu Nr. 61 "Par sabiedrisko kārtību Valmieras novadā" 18. punkts. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/337032#p18>

²⁶ Piemēram, Rīgas domes 2007. gada 19. jūnija saistošo noteikumu Nr. 80 "Sabiedriskās kārtības noteikumi Rīgā" 14. punkts. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/160837#p14> un Valmieras novada domes 2022. gada 28. jūlija saistošo noteikumu Nr. 61 "Par sabiedrisko kārtību Valmieras novadā" 10. punkts. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/337032#p10>.

huligānisms (11. pants),²⁷ maznozīmīga miesas bojājuma nodarīšana (12. pants). Attiecīgi nav pamata uzskatīt, ka likumdevējs nav paredzējis izsmelošu regulējumu šajā jautājumā. Līdz ar to pašvaldību saistošajos noteikumos nav pieļaujams paredzēt administratīvo atbildību par rīcību, ko aptver likumā ietvertie pārkāpumi sabiedriskās kārtības jomā.

Piemēram, pašvaldību saistošajos noteikumos sabiedriskās kārtības jomā nav pieļaujams paredzēt administratīvo atbildību par rīcību, ko aptver likumā paredzētais sīkais huligānisms (piemēram, par trokšņošanu, ja tā traucē apkārtējo personu mieru vai sabiedrisko kārtību,²⁸ lamāšanos publiskā vietā, skaļas mūzikas klausīšanos pašvaldībā esošajā parkā, kultūras vai sporta pasākumu norises traucēšanu, spļaušanu un dabisko vajadzību nokārtošanu tam neparedzētā publiskā vietā).²⁹ Turklāt pašvaldībai nav tiesību noteikt administratīvo atbildību ne tikai par rīcību, kas pilnībā atbilst sīkā huligānisma pazīmēm, bet arī par rīcību, kam piemīt tikai daļa šo pazīmju (t.i., paredzēt stingrāku vai mazāk stingrāku regulējumu). Tādējādi pašvaldība nevar paredzēt administratīvo atbildību, piemēram, tikai par vispārpieņemto uzvedības normu pārkāpšanu vai nepieklājīgu uzvedību kā tādu.³⁰

Abšaubāma būtu arī administratīvās atbildības paredzēšana par tādiem pārkāpumiem kā sabiedriskās lietošanas objektu bojāšana,³¹ tostarp, kas saistīta ar ēku, publisko labiekārtojuma elementu apzīmēšanu, skrāpēšanu, griešanu, dedzināšanu u.tml.³² Pēdējie minētie pārkāpumi ir abšaubāmi ne tikai administratīvās atbildības jomas normatīvo aktu aspektā, bet arī Krimināllikumā noteiktā huligānisma un mantas bojāšanas aspektā, kad sveša manta tiši iznīcināta vai bojāta aiz huligāniskām tieksmēm ar dedzināšanu vai citādā vispārbīstamā veidā.³³

8. Normas adresātam jābūt iespējai paredzēt valsts atbildes reakciju uz normas pārkāpumu. Attiecīgi tiesību normas izdevējam nepieciešams pieņemt lēmumu par iespējamo juridisko seku veidu un apmēru un iespējami precīzi noteikt ietvaru, kurā soda piemērotājam jārikojas.³⁴ Tādējādi pašvaldībai paredzot administratīvo atbildību un nosakot sodu, ir jābūt īpaši vērigai attiecībā uz sankcijā norādāmajiem sodiem. Piemēram, pašvaldībai veicot grozījumus saistošos noteikumus jābūt vērigai, lai noteikumos iekšējās atsauces nav pretrunā ar spēkā esošo regulējumu (piemēram, gadījumi, kad noteikts kompetences pants, bet atbildības pants uz ko tas attiecas, ir izslēgts no saistošajiem noteikumiem).³⁵

²⁷ Piemēram, Valmieras novada domes 2022. gada 28. jūlija saistošo noteikumu Nr. 61 "Par sabiedrisko kārtību Valmieras novadā" 11. punkts. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/337032#p11> un Rēzeknes pilsētas domes 2020. gada 18. jūnija saistošo noteikumu Nr. 22 "Sabiedriskās kārtības noteikumi Rēzeknē" 15. punkts. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/316248#p15>.

²⁸ Valmieras novada domes 2022. gada 28. jūlija saistošie noteikumi Nr. 61 "Par sabiedrisko kārtību Valmieras novadā" 11. punkts. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/337032#p11>.

²⁹ Piemēram, Valmieras novada domes 2022. gada 28. jūlija saistošo noteikumu Nr. 61 "Par sabiedrisko kārtību Valmieras novadā" 8. punkts. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/337032#p8>.

³⁰ Autoru kolektīvs. E. Danovska un G. Kūtra zinātniskajā redakcijā. Administratīvo pārkāpumu tiesības. Administratīvās atbildības likuma skaidrojumi. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2020, 74. lpp.

³¹ Piemēram, Rīgas domes 2007. gada 19. jūnija saistošo noteikumu Nr. 80 "Sabiedriskās kārtības noteikumi Rīgā" 11. punkts. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/160837#p11> un Valmieras novada domes 2022. gada 28. jūlija saistošo noteikumu Nr. 61 "Par sabiedrisko kārtību Valmieras novadā" 14. punkts. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/337032#p14>.

³² Piemēram, Valmieras novada domes 2022. gada 28. jūlija saistošo noteikumu Nr. 61 "Par sabiedrisko kārtību Valmieras novadā" 19. punkts. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/337032#p19>.

³³ Sk. Krastiņš U., Liholaja V., Hamkova D. Krimināllikuma komentāri. Trešā daļa (XVIII-XXV nodaļa). Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2019, 306. lpp.; Mantrovs V. Ielu māksla, grafiti un huligānisms (vandalisms). Jurista Vārds, 01.08.2017., Nr. 32 (986), 12.-15.lpp.

³⁴ Leja M. Krimināltiesību aktuālie jautājumi un to risinājumi Latvijā, Austrijā, Šveicē, Vācijā. Noziedzīga nodarījuma uzbūve, cēloņsakarība; vaina; krimināltiesību normu interpretācija un spēks laikā. I daļa. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2019, 103.-104. lpp.

³⁵ Piemēram, Rīgas domes 2015. gada 28. aprīļa saistošo noteikumu Nr. 145 "Rīgas valstspilsētas pašvaldības kapsētu darbības un uzturēšanas saistošie noteikumi" 63. punkts. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/273734#p63> un Jūrmalas pilsētas domes 2016. gada 10. marta saistošo noteikumu Nr. 7 "Mājas (istabas) dzīvnieku turēšanas noteikumi Jūrmalas valstspilsētā" 8. punkts. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/281689#p8>.

9. Attiecībā uz naudas sodu noteikšanu par administratīvo pārkāpumu, norādām, ka pastāv divas metodes. Pirmā, kas ir visbiežāk sastopamā metode ir noteikt minimālo un maksimālo naudas sodu par konkrētu pārkāpumu, tādējādi tiesību piemērotājam, vadoties no lietas apstākļiem un pārkāpēja personības, katrā konkrētā lietā jānosaka naudas sods tiesību normā paredzētajās robežās. Otrā metode ir tāda, ka tiesību normas izdevējs paredz tā dēvētos fiksētos sodus. Tas, vai izvēlēties vienu vai otru metodi, ir lietderības apsvērums. Tomēr jāņem vērā, ka, izvēloties otro metodi, pārkāpuma raksturam jābūt tādām, kurā ir maz izvērtējamo elementu un ir paredzams, ka pārkāpumu izdarīšanas faktiskie apstākļi būs salīdzināmi. Turklāt ir jāievēro Administratīvās atbildības likuma 16. pantā paredzētais naudas soda regulējums.³⁶ Attiecīgi vēršam uzmanību, ka otrās metodes pielietošana ir izņēmuma gadījums, nevis standarta situācija nosakot naudas sodu.

Paredzot soda apmēra robežas, uzmanība jāpievērš sankcijas efektivitātei (tostarp, lai sods būtu efektīvs, tam ir jābūt samērīgam arī ar personas ienākumiem). Norādām, ka soda mērķa sasniegšanai labāk atbilst situācijas, kad tiesību normas izdevējs sankcijā paredzējis dažādas individuālas sekas fiziskai personai un juridiskajai personai, ievērojot, ka potenciālā nodarījuma sekas var būtiski atšķirties. Lai gan tas neizslēdz iespēju, ka salīdzināmos apstākļos esošai fiziskai un juridiskai personai tiktu piemērots vienāda apmēra naudas sods, tomēr minētais jautājums būtu izvērtējams pie katra administratīvā atbildības pamata noteikšanas.

10. Norādām, ka Administratīvās atbildības likumā, lai sasniegtu mērķi piemērot taisnīgu un atbilstošu sodu, ir noteikti administratīvā soda piemērošanas noteikumi. Attiecīgi pašvaldības saistošajos noteikumos nedrīkst paredzēt soda piemērošanas noteikumus, kā arī citus administratīvās atbildības vispārīgos noteikumus (Administratīvās atbildības likuma 2. panta otrā daļa). Piemēram, nav paredzami soda piemērošanas vispārīgie noteikumi, kas var ietekmēt soda veidu un mēru, kā soda palielināšana (piemēram, atbildību pastiprinošie apstākļi), ja minēto prasību neievērošanas rezultātā ugunsdzēsības un glābšanas, policijas, neatliekamās medicīniskās palīdzības vai citi speciālie dienesti tiek iesaistīti personu glābšanas darbos (sk. Administratīvās atbildības likuma 4. nodaļu).

11. Administratīvās atbildības likuma 6. panta otrā daļa noteic, ka nepilngadīgajam vecumā no 14 līdz 18 gadiem par administratīvajiem pārkāpumiem piemēro audzinoša rakstura piespiedu līdzekļus. Administratīvo sodu nepilngadīgajam piemēro, ja audzinoša rakstura piespiedu līdzekļa piemērošana konkrētajā gadījumā nav lietderīga. Tādējādi administratīvā soda piemērošana bērniem ir izņēmums.³⁷ Šobrīd administratīvos pārkāpumus un par tiem piemērojamos sodus bērniem noteic Bērnu tiesību aizsardzības likuma XIII nodaļa. Papildus administratīvie pārkāpumi un tiem piemērojami sodi paredzēti arī citos nozaru regulējošajos normatīvajos aktos, kuri var tikt attiecināti arī uz bērniem.

Vēršam uzmanību, ka likumdevējs jautājumu par administratīvās atbildības piemērošanu bērnam kā administratīvās atbildības subjektam ir izšķīris Bērnu tiesību aizsardzības likumā. Attiecīgi pašvaldības saistošajos noteikumos nedrīkst paredzēt specifiskus administratīvās atbildības noteikumus bērniem.³⁸ Minētais neizslēdz iespēju bērnam piemērot saistošo noteikumu punktus, kuros paredzēti vispārīgi administratīvās atbildības pamati (neatkarīgi no subjekta).

Attiecībā uz atbildības piemērošanu par bērna izdarītu pārkāpumu, atzīmējam, ka vecāki neaizstāj bērnu, kā atbildības subjektu un tiem neiestājas sodāmība par bērna izdarītiem pārkāpumiem. Proti, nav pieļaujams par bērna izdarītu pārkāpumu sodīt vienlaicīgi gan bērnu, gan vecākus.³⁹ Minētais konceptuāli neatbilst sodīšanas pamatprincipiem. Attiecībā uz vecāku

³⁶ Administratīvo pārkāpumu tiesības. Administratīvās atbildības likuma skaidrojumi. Sagatavojis autoru kolektīvs. E. Danovska un G. Kūtra zinātniskajā redakcijā. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2020, 60.-61. lpp

³⁷ Linde L. Administratīvā soda piemērošana bērniem. Jurista Vārds, 30.03.2021., Nr. 13 (1175), 28.-33.lpp.

³⁸ Skat. kontekstā ar vēstules 2. punktu.

³⁹ Piemēram, Rīgas domes 2007. gada 19. jūnija saistošo noteikumu Nr. 80 "Sabiedriskās kārtības noteikumi Rīgā" 12. punkts. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/160837#p12>.

pieņēmumu nepildīšanu Bērnu tiesību aizsardzības likums noteic īpašus atbildības pamatus, kas vērtējams kā atsevišķs (nodalīts) administratīvais pārkāpums, neatkarīgi no bērna iespējami izdarītā (cita) pārkāpuma.

Valsts sekretāra vietniece
tiesību politikas jautājumos

A. Smiltēna

L. Linde

Liene.Linde@tm.gov.lv

Adresātu saraksts:

Aizkraukles novada pašvaldībai
dome@aizkraukle.lv

Alūksnes novada pašvaldībai
dome@aluksne.lv

Augšdaugavas novada pašvaldībai
pasts@augšdaugavasnovads.lv

Ādažu novada pašvaldībai
dome@adazi.lv

Balvu novada pašvaldībai
dome@balvi.lv

Bauskas novada pašvaldībai
dome@bauska.lv

Cēsu novada pašvaldībai
dome@cesis.lv

Daugavpils valstspilsētas pašvaldībai
info@daugavpils.lv

Dienvidkurzemes novada pašvaldībai
pasts@dkn.lv

Dobeles novada pašvaldībai
dome@dobelev.lv

Gulbenes novada pašvaldībai
dome@gulbene.lv

Jelgavas novada pašvaldībai
dome@jelgavasnovads.lv

Jelgavas valstspilsētas pašvaldībai
dome@dome.jelgava.lv

Jēkabpils novada pašvaldībai
pasts@jekabpils.lv

Jūrmalas valstspilsētas pašvaldībai
pasts@jurmala.lv

Krāslavas novada pašvaldībai
dome@kraslava.lv

Kuldīgas novada pašvaldībai
dome@kuldiga.lv

Ķekavas novada pašvaldībai
novads@kekava.lv

Latvijas Pašvaldību savienībai
lps@lps.lv

Liepājas valstspilsētas pašvaldībai
pasts@liepaja.lv

Limbažu novada pašvaldībai
pasts@limbazunovads.lv

Ludzas novada pašvaldībai
dome@ludza.lv

Līvānu novada pašvaldībai
pasts@livani.lv

Madonas novada pašvaldībai
dome@madona.lv

Mārupes novada pašvaldībai
marupe@marupe.lv

Ogres novada pašvaldībai
ogredome@ogresnovads.lv

Olaines novada pašvaldībai
pasts@olaine.lv

Preiļu novada pašvaldībai
dome@preili.lv

Ropažu novada pašvaldībai
novada.dome@ropazi.lv

Rēzeknes novada pašvaldībai
info@rezeknesnovads.lv

Rēzeknes valstspilsētas pašvaldībai
dome@rezekne.lv

Rīgas valstspilsētas pašvaldībai
riga@riga.lv

Salaspils novada pašvaldībai
dome@salaspils.lv

Saldus novada pašvaldībai
dome@saldus.lv

Saulkrastu novada pašvaldībai
pasts@saulkrasti.lv

Siguldas novada pašvaldībai
pasts@sigulda.lv

Smiltenes novada pašvaldībai
dome@smiltene.lv

Talsu novada pašvaldībai
pasts@talsi.lv

Tukuma novada pašvaldībai
dome@tukums.lv

Valkas novada pašvaldībai
novads@valka.lv

Valmieras novada pašvaldībai
pasts@valmiera.lv

Varakļānu novada pašvaldībai
varaklani@varaklani.lv

Ventspils novada pašvaldībai
info@ventspilsnd.lv

Ventspils valstspilsētas pašvaldībai
dome@ventspils.lv

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai
pasts@varam.gov.lv